

ΉΤΑΝ ΣΑΝ ΓΙΟΡΤΙΝΗ ΣΥΝΗΘΕΙΑ. Κάθε Κυριακή, μόλις ξυπνούσε, η Όλγα πήγαινε στο περίπτερο και στη μεγάλη καφετέρια της πλατείας για να αγοράσει εφημερίδες, καφέ και ζεστά κρουασάν.

Αυτή η πρώτη κίνηση της συγκεκριμένης μέρας χαρακτήριζε και όριζε θαρρείς ένα είδος παιδικής και παρωχημένης γλυκιάς πολυτέλειας.

Μετά, καθισμένη στη βαθιά πολυθρόνα κοντά στο ανοιχτό παράθυρο, που έβλεπε δέντρα και ουρανό, απολάμβανε σαν μικρό παιδί τα φρέσκα παιχνίδια και την περιστασιακή τεμπελιά της.

Δύο τσιγάρα, από τα λίγα της εβδομάδας, φωτογραφίες, σχόλια, κείμενα, μυρωδιά εφημερίδας και ένας ειδικός καφές ήταν δώρα που δεν θα άλλαζε με όλα τα καλά του κόσμου.

Τη συγκεκριμένη Κυριακή, αρχές Δεκέμβρη,

η πτώση της θερμοκρασίας ήταν πρωτόγνωρη για την Αθήνα. Με μείον τρεις βαθμούς, δυνατό βοριά και παγωνιά από τα γύρω χιονισμένα βουνά, δεν ήταν για την Όλγα οι καλύτερες συνθήκες εξόδου.

Έτσι, φόρεσε μπότες, σκούφο, γάντια, φουσκωτό αθλητικό μπουφάν και ξεκίνησε σίγουρη πως δεν θα την αναγνώριζε κανείς.

Μέχρι να πάει από το σπίτι στο περλίπτερο και μετά στο καφέ, η μύτη, τα πόδια και τα χέρια της είχαν παγώσει και έτρεμε.

Ήταν στο ταμείο όταν...

– Όλγα!

Γύρισε ενώ συγχρόνως έψαχνε τρύπα να κρυφτεί. Η έκπληξη όμως την ξεπέρασε.

– Κάτια μου! Τι γυρεύεις εσύ εδώ;

– Εγώ ή εσύ;

Αγκαλιάστηκαν, φιλήθηκαν, χάιδεψαν τα σκουφιά τους και η παλιά φιλία έκλεισε τα κενά που άθελά τους είχε ανοίξει η ζωή.

Συμμαθήτριες, φίλες αγαπημένες στο ίδιο θρανίο και στην ίδια στάση για το σχολικό δώδεκα ολόκληρα χρόνια.

Μετά το λύκειο όμως, όλα έτρεξαν γρήγορα. Η Κάτια σε τρία χρόνια παντρεύτηκε τον νεανικό της έρωτα, ενώ η Όλγα σπούδασε δημοσιογραφία,

μπήκε στον μονόδρομο της δουλειάς και κάποιες φορές θυμόταν ότι είχαν συναντηθεί σε συγκεκριμένες συμμαθητών, σε γάμους, κηδείες και βαφτίσια. Μετά η ζωή κανόνισε να τις σκορπίσει σε διαφορετικές θάλασσες και παντός καιρού δυσανάγνωστες υποκειμενικές διαδρομές.

Τι περίεργο και αυτό με τα αισθήματα. Εκεί που νομίζεις ότι ο κύκλος τους έχει κλείσει και η μνήμη τα έχει τοποθετήσει σαν βιβλία στο πιο ψηλό ράφι του χθες, έρχεται κάποια στιγμή που σε αιφνιδιάζουν και τα νιώθεις τόσο, μα τόσο ζεστά, φιλικά και οικεία, σαν να μην πέρασε μία μέρα.

– Έχεις χρόνο για καφέ; Μη μου πεις όχι!

– Έχω, αλλά θα τον πούμε έξω στη σόμπα. Τέτοιες χαρές χωρίς τσιγάρο δεν λένε.

Τα πρώτα λεπτά πέρασαν αναγνωριστικά, γιατί ήταν δύσκολο να βρουν την άκρη της κλωστής, την άκρη εκείνη που ξηλώνει το πουλόβερ της απόστασης και όλα γίνονται μεμιάς εύκολα, απλά και αγαπησιάρικα.

– Πες μου, πώς βρέθηκες εδώ τέτοια ώρα;

– Ξεχνάς ότι εδώ είναι το πατρικό μου, όπου μένει η γιαγιά μου;

– Και άφησες κυριακάτικα με αυτόν τον καιρό το σπίτι σου για τη γιαγιά;

– Επειδή, όπως φαίνεται, δεν ξέρεις, θα σου πω ότι ζω εδώ μόνιμα και για πολύ καιρό με τη γιαγιά μου.

– Και ο άντρας σου; ρώτησε η Κάτια.

– Ο πρώην άντρας μου θέλεις να πεις.

– Χώρισες;

– Ναι, αλλά δεν το κοινοποίησα στο Λονδίνο, όπου έμαθα ότι ζεις, γέλασε.

Το τελευταίο ήταν αλήθεια, γιατί από κουτσομπολιά είχε μάθει ότι ο Ανδρέας Μονογιός, ο άντρας της Κάτιας, γνωστός εφοπλιστής, με έδρα της ναυτιλιακής του εταιρείας το Λονδίνο, μοίραζε τον χρόνο του μεταξύ Αγγλίας και Ελλάδας.

Από την άλλη, η Κάτια απολάμβανε τη ζωή της στην Αθήνα και τον περίμενε, χωρίς να ξέρει πότε θα έρθει, αν θα έρθει και κυρίως πότε θα φύγει και για πόσο καιρό.

Κάπως έτσι, αναγκάστηκαν εκ των πραγμάτων να ζήσουν μόνιμα στο Λονδίνο και να έχουν το σπίτι της Αθήνας ως τόπο διακοπών με γονείς, αδέρφια, φίλους και ξεχωριστά αρώματα πατρίδας.

Το τηλεφώνημα διέκοψε την αγχωμένη και γεμάτη αναδρομές για την ώρα κουβέντα.

– Γιαγιά, ήρθα να πάρω καφέ και συνάντησα την Κάτια Καλογήρου. Τη θυμάσαι;

ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΑΝΟΙΧΤΟ

Έκλεισε με την παλάμη το τηλέφωνο και έδωσε οδηγία:

– Θέλει ανοιχτή ακρόαση, πρόσεξε τι λες.

Η κυρία Ιουλία, με τη βαριά από το κάπνισμα βραχνή φωνή, δεν είχε αλλάξει, ήταν όπως παλιά:

– Κάτια, κοριτσάκι μου, γιατί χάθηκες; Ξέρεις πόσο σε αγαπάμε.

– Και εγώ σας αγαπάω, κυρία Ιουλία, και δεν ξεχνάω τις συμβουλές και την υπέροχη μαγειρική σας.

– Σου άρεσε η σπανακόπιτα, θυμάμαι. Πότε θα έρθεις να φάμε και να μας πεις τα νέα σου;

– Μη σας βάλω σε κόπο...

– Θυμάσαι ότι θυμώνω εύκολα;

Η Όλγα τής έγνεψε να συμφωνήσει, γιατί άκρη δεν θα έβγαινε.

– Τι να πω, όποτε μπορείτε. Πείτε μου και θα έρθω τρέχοντας, γέλασε, γέλασαν, αντάλλαξαν ευχές και επιτέλους το τηλέφωνο έκλεισε.

Η Κάτια είχε μείνει άφωνη:

– Καλά, πόσο είναι;

– Ουδόντα πέντε. Τρέχει στο σπίτι σαν σβούρα, ελέγχει τα πάντα, και το μυαλό της δεν χαρίζεται ούτε χαρίζεται σε κανέναν.

– Να σου πω, αρκετά με τη γιαγιά, για σένα

θέλω να μάθω. Αν δεν κάνω λάθος, πριν κάποια χρόνια είχα έρθει στον γάμο σου και όλα ήταν ιδανικά.

– Δύο χρόνια μετά όμως δεν ήταν.

– Γιατί; Τι έγινε;

– Τίποτα δεν έγινε. Απλώς δεν είχε νόημα.

– Κακός χωρισμός;

– Αδιάφορος έως πληκτικός. Με δύο λέξεις, καμένο χαρτί.

– Θέλεις να μου μιλήσεις γι' αυτό;

– Θα ήθελα, γιατί ξέρω πόσο αντικειμενική γίνεσαι ακόμα και γι' αυτούς που αγαπάς, αλλά δεν έχει νόημα, σε διαβεβαιώ.

Η Κάτια κάτι σκέφτηκε και χαμογέλασε.

– Αύριο ο Ανδρέας φεύγει για Λονδίνο. Τι θα έλεγες να βρεθούμε την Τρίτη το βράδυ, να τα πούμε ήρεμα;

Η Όλγα γύρισε στο σπίτι μπερδεμένη. Από τη μια, η χαρά της συνάντησης, και από την άλλη, το σκάλισμα της εφηβείας, του γάμου, του χωρισμού.

Και σαν να μην έφταναν οι μαύρες σκέψεις, είχε και την Ιουλία, τη γιαγιά της.

– Τι καλό κορίτσι!

ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΑΝΟΙΧΤΟ

– Ναι, είναι.

– Είναι, αλλά εσύ προτιμούσες κάτι άλλες, που τώρα ούτε το όνομά σου δεν θυμούνται. Καλή κοινωνία, σου λένε...

– Γιαγιά!

– Εντάξει, μεγαλειοτάτη! Την εφημερίδα μου να πάρω και σας αδειάζω τη γωνιά, είπε και έφυγε ενοχλημένη χτυπώντας δυνατά την πόρτα.

Αυτή την κίνηση, άμυνας ή επίθεσης, της γιαγιάς της η Όλγα την ήξερε καλά και όλες τις φορές την ενοχλούσε.

Το να είσαι δυνατός και ικανός να στηρίζεις εκτός από τον εαυτό σου και τους άλλους δεν σου δίνει το δικαίωμα να κρίνεις και να καταδικάζεις αβίαστα τις καλές ή τις κακές προτιμήσεις τους.

«Άι παράτα με στα χάλια μου, γιαγιά».

Η επόμενη μέρα τη βρήκε καλύτερα. Νωρίς το πρωί πήγε στο γυμναστήριο και μετά στο σούπερ μάρκετ. Αλλά νωρίς το απόγευμα τα δύο ραντεβού για δουλειά ναυάγησαν σε ρηχά νερά.

Περιορισμένα τα μπάζετ, λίγη η διαφήμιση, μεγάλος ο ανταγωνισμός, η ίδια άγλυκη καραμέλα «Θα σας ειδοποιήσουμε». Κανένα τηλεφώνημα δεν

θα δεχόταν, το ήξερε. Μήνες τώρα δεν είχε αφήσει γωνιά για γωνιά.

Το κανάλι που δούλεψε πριν παντρευτεί είχε κλείσει, οι διευθυντές και τα στελέχη του, σκορπισμένα σε άλλες δουλειές, ήθελαν αλλά δεν είχαν δικαίωμα πρόσληψης. Στις εφημερίδες δέχονταν μόνο άμισθους.

Και εκεί, μέσα στην απογοήτευση, ήρθε και η ειρωνεία της κακής της τύχης.

Η μόνη δουλειά που βρήκε και της άρεσε βρισκόταν δυστυχώς στο Κατάρ και την απέρριψε. Το τμήμα δημοσίων σχέσεων μιας εταιρείας παραγωγής τηλεοπτικών προϊόντων κάθε μορφής της ταίριαζε γάντι. Και δεν ήταν μόνο ότι θα ήταν ευχάριστη η απασχόληση, ήταν και τα δύομισι χιλιάδες δολάρια τον μήνα, τα δωρεάν σπίτι και αυτοκίνητο, η ασφάλεια υγείας, τα τέσσερα εισιτήρια τον χρόνο για την Ελλάδα, ούτε θυμόταν καλά καλά τις παροχές.

Αν γινόταν να πάει, δεν θα είχε καλύτερο, αλλά πώς μπορούσε να παρακάμψει τη γιαγιά και την ευθύνη της; Για την Όλγα, τη χωρίς ελπίδα, ο δρόμος της ζωής μόνο δύσκολος και σκοτεινός έχασκε μπροστά της.

Τις ξάγρυπνες νύχτες όμως, όταν ολομόναχη διάβαζε το σκοτάδι, μια αίσθηση της έλεγε πως κά-

τι άλλο την περίμενε, και ας μην ήξερε αν έπρεπε να συναντηθεί μαζί του.

Είχε δίκιο να θυμώνει μαζί της η ζωή. Το να γκρινιάζεις από θέση ισχύος επειδή δεν γίνονται τα κέφια σου είναι αχάριστο, μικρό και μίζερο. Γι' αυτό, όταν το καλοσκεφτόταν, δεν γινόταν να μην παραδεχτεί πως ποτέ δεν είχε πρόβλημα επιβίωσης. Ακόμα και τώρα που βρέθηκε σε οικονομικό και υποκειμενικό μηδέν, η γιαγιά της ήταν πλάι της για όλα.

Η κυρία Ιουλία, συνταξιούχος ανώτερη δικαστικός, όπως και ο άντρας της, που έφυγε νωρίς, είχε και αγάπη και τρόπο να καλύπτει τις ανάγκες της. Η καλή σύνταξη και το ενοίκιο του ισογείου της ιδιόκτητης μονοκατοικίας της στο Νέο Ψυχικό της εξασφάλιζαν οικιακή βοηθό, φαγητό και την άνεση να αφήνει ένα κατοστάρικο συχνά-πυκνά στο κομοδίνο της απερίσκεπτης λατρεμένης εγγονής της.

Όμως, δόξα τω Θεώ, ήταν ακόμα όρθια, τα είχε τετρακόσια, και ευτυχώς, γιατί, αν έφευγε ξαφνικά από τη ζωή, γύρευε σε ποια πέλαγα θα θαλασοδερνόταν η μονάκριβή της.

Όλα αυτά η Όλγα τα ήξερε και τα εκτιμούσε. Το να μην έχει όμως κάτι, έστω και ευκαιριακά, δικό της, δεν το άντεχε.

Κάτι ώρες, όταν η απελπισία και ο μηδενισμός γίνονταν θηλιά στον λαιμό της, έψαχνε, νοητά και ακραία, κάτι κερδοφόρο, κι ας ήταν αυτό τυχοδιωκτικό ή και ριψοκίνδυνο ακόμα.

Τέτοιες στιγμές, ένιωθε πως μπορούσε να κάνει τα πάντα για να βγει από τον λαβύρινθο που η ίδια είχε χτίσει και είχε παγιδευτεί, από έρωτα και αφέλεια, και όχι μόνο.

Η ζωή της έμοιαζε με ένα τετελεσμένο, αμφιλεγόμενο, καταθλιπτικό και γεμάτο ερωτηματικά τέλμα.

Σε αυτή τη θλιβερή κατάσταση βρισκόταν όταν συνάντησε στην καφετέρια την Κάτια, την παλιά της φίλη, που ζωντάνεψε μέσα της φωτογραφίες και στιγμές διαφορετικές από αυτές που βίωνε τώρα.

– Καλημέρα! Μη μου πεις ότι ξέχασες το ραντεβού μας;

Τρίτη ήταν και η Κάτια πρωί πρωί κελαηδούσε στο τηλέφωνο.

– Όχι, σε περίμενα, είπε ψεύτικα και ανόρεχτα.

Εκείνη όμως, μες στην καλή χαρά, σημασία δεν έδωσε στη διάθεση της Όλγας και συνέχισε με τα δικά της. Θα πήγαινε κομμωτήριο, είπε, και το

βράδυ κατά τις εννέα θα περνούσε να την πάρει και όπου τις έβγαζε ο δρόμος.

– Κάτια μου, επειδή δεν είμαι σε μεγάλα κέφια, θα ήθελα να πάμε κάπου ήσυχα. Μη με παρεξηγείς...

– Τι λες, παιδί μου; Όπου θέλεις εσύ θα πάμε. Άσε, έχω κάτι στον νου μου. Τα λέμε το βράδυ. Φιλιά.

Αυτή ήταν η Κάτια. Και όπως φάνηκε, δεν είχε αλλάξει. Όμορφη, κεφάτη, γελαστή, εγωκεντρική, κακομαθημένη, αλλά για τη φιλία έδινε και δεν ζητούσε, τουλάχιστον φανερά, ανταλλάγματα.

– Γιαγιά, το βράδυ θα βγω με την Κάτια.

– Μόνες σας;

– Ναι, ο άντρας της λείπει.

– Κοίτα να φτιαχτείς λίγο, γιατί τελευταία έχεις ξεχάσει ότι είσαι όμορφη.

– Γιαγιά, κανόνισε!

Ξίνισε τα μούτρα η Ιουλία και έφυγε κρυφογελώντας. Ό,τι ήθελε να πει το είπε και ήξερε πως, όπως και αν αντιδρούσε η εγγονή της, στο τέλος θα την άκουγε.

Σε λίγο της χτύπησε την πόρτα δήθεν ενοχλημένη.

– Εγώ φεύγω για να μην ενοχλώ, είπε, έπιασε

από το χέρι την Ελένη, την οικιακή βοηθό της, και βγαίνοντας έκλεισε με θόρυβο την πόρτα, έτσι για πλάκα.

Δυο τρεις φορές την εβδομάδα έβγαινε η Ιουλία να περπατήσει εκεί γύρω στην περιοχή, για να φάει γλυκό στο ζαχαροπλαστείο, να παίξει στο πρακτορείο ένα δελτίο τζόκερ, να πάει κομμωτήριο και να καλημερίσει γνωστούς και άγνωστους, που τη σέβονταν και την εκτιμούσαν. Γι' αυτούς η Ιουλία ήταν η επιτομή της αρχόντισσας. Μια μεγάλη κυρία με αγωγή, μόρφωση, ευγένεια και, πάνω από όλα, με αγάπη για τους άλλους.

Όταν γύρισε στο σπίτι, η πόρτα της Όλγας ήταν κλειστή. Τη φαντάστηκε με ρόλεϊ στα μαλλιά, μάσκα προσώπου, τύπου φάντασμα, απλωμένα χέρια για να στεγνώσει το βερνίκι και ένα όμορφο ρούχο τοποθετημένο προσεκτικά στο κρεβάτι για να το φορέσει.

Η Ιουλία ήταν σίγουρη πως τα είχε καταφέρει.

Η Κάτια χτύπησε το κουδούνι στις εννέα και τέταρτο, και η Όλγα, όμορφη, επιμελημένα απλή και πηγαία σικάτη, βιάστηκε να κατέβει.

– Φιλί;

Η γιαγιά χρειαζόταν ένα κομμάτι της έστω και περιστασιακά καλής διάθεσης της εγγονής της.

Πριν βγει, η Όλγα την αγκάλιασε.

– Είσαι η πιο υπέροχη γιαγιά στον κόσμο!

Η πόρτα έκλεισε, τα νιάτα έφυγαν και πίσω έμειναν σκέψεις, βουβά προβλήματα και δυσκολίες της ηλικίας.

Και να πεις ότι δεν την είχε παρακαλέσει να μην παντρευτεί έτσι βιαστικά εκείνον τον Θάνο...

Ήταν ερωτευμένη, λέει, και αυτός την αγαπούσε, την πρόσεχε και της υποσχόταν τον ουρανό με τ' άστρα. Τέτοια μυθιστορήματα είχε διαβάσει πολλά η Ιουλία, και ας ήταν λιγότερα από όσα ανάλογα είχε εκδικάσει όλα τα χρόνια της δουλειάς της. Είχε χορτάσει από ιστορίες γεμάτες φώτα, υποσχέσεις, βασίλισσες και βασιλιάδες που πάλευαν να εξοντώσουν δικαστικά ο ένας τον άλλον, για λεφτά και όχι για τον έρωτα ή την αγάπη που επικαλέστηκαν κάποτε.